

Sõõrike farmi detailplaneeringu eskiisi ja KSH aruande eelnõu avaliku väljapaneku tulemuste avalik arutelu

29.04.2024 kell 17.00-19.00

Vändra halduskeskus

Osalejad: eraldi lehel

Arutelul osalev Silva Vechterstein, Nurmesalu kinnistu esindaja andis planeerijale üle oma 02.04.24 KOV-le edastatud arvamuse ja küsimused Sõõrike farmi detailplaneeringu kohta, mis varem planeerijani jõudnud ei olnud. Kiri loeti arutelul ette.

Hendrikson DGE planeerija ja KSH eelnõu ekspert andsid ülevaate planeeringu ja KSH seisust, sisust ning eskiisi ja KSH eelnõu avalikustamisel esitatud arvamustest/ettepanekutest ning KOV-i ja Hendrikson DGE seisukohtadest nendele.

Arutelu:

Arutelu algas Silva Vechtersteini kirja üle vaatamisega ja sealse 1. küsimusega Vaki-Kirikumõisa tee ja seal põllumajandusmasinate edasise liikumise kohta. Tutvuti KSH eelnõu ja planeeringus kasutatud transpordiskeemiga, millel Vaki-Kirikumõisa teel liiklust näidatud ei ole. Selgitati, et skeem tähistas pigem suuremaid transpordisuundi ja välistada ei saa sealset minimaalset liiklust. Reet Olev lisas, et liiklusvooge seal on analüüsitud ja liikluskageduse kaardid näitasid, et Vihtra tee ristmikust alates transpordivood vähenevad, et ilmsesti siis pööratakse teelt maha. Ja lisaks Maa-ameti kaardil on Vaki-Kirikumõisa tee avaliku kasutusega tee, kuigi see jookseb üle erakinnistute. Reet Olevi sõnul on teemaks olnud Nurmesalu kinnistu esine osa tolmuvabaks tegemine, sest edasi on tee ääres vaid põllud ja Massu tee vahetus läheduses asub tee täiesti eramaal. Probleemiks on tee tolmamine. Silva Vechtersteini sõnul ka augud. Kas panna talu esisele teelõigule „vaesemehe asfalt“? Uibo sõnul pole see lahendus, sest sellel ei tohiks teatud ajal üldse rasketransport liikuda. Planeeringus tuleb nüüd täpsustada, palju transporti üldse Vaki-Kirikumõisa teel liigub ja mis ajal ning vastavad meetmed rakendada. Uibo on tolmu teema tõsidusega nõus. Ja leiab, et näit Nurmenuku kinnistu äärse tee mured leiaks lahendust kolmel viisil: korraldus sõidukijuhtidele mitte rallida, panna üles liikluskorraldusmärgid ja tegeleda tolmutoõrjega.

Lillihansu kinnistu omaniku sõnul käib põllumasinate liiklus ka teisel pool Massu teed Sõõrike-Ülejõe (93002:002:0246) maaüksusel asuval teel, kus tolm üles keerutatakse. Teemaks erateede põllumasinate poolt kasutamine, võimalik sulgemine liikluseks „eratee märgi“ püstitamisega vmt. Vajalikud kokkulepped tuleb sõlmida Agronega ja teemat vajadusel KOV-s arutada. Lahenduseks ka, et tee kasutaja ehk Agrone hooldab ja parandab teed ning tegeleb tolmutoõrjega. Praegusel juhul, kui põllutöömasinad seda otseteed Pärnu-Rakvere-Sõmeru maanteele ei kasutaks, tuleks ca 10 km pikkune ring.

Tõstati teemana Massu tee seisukord ja laius, sest Massu tee on kitsas. Tegemist riigiteega ja sealsed otsused teostab Transpordiamet. Tehti ettepanek, et riigiteid tuleks hoida ja farmiliiklus teostada ühesuunaliselt ringliiklusena. Planeeringus siiski arvestatud, et liiklus oleks ökonoomne ja keskkonda võimalikult vähe saastav.

Transpordiskeemilt täpsustati, et Nurmesalu kinnistust põhjapoolsel teel toimub 25% sõnniku veost ja seda mõned korrad aastas, kusjuures perspektiivselt vedusid vähendatakse, sest sõnnik läheb biogaasijaama toormeks¹. Lisaks on kavandatud kinnised sõnnikuhoidlad ja biogaasijaam on kinnine. Samuti on kinnine transport.

Toonitati üle, et Vaki ojaga seotud muredga pöörduda kohe Keskkonnaameti poole. Ettepanek, et võimalus lüüsidega kraavi sulgeda. Tegemist planeeringuga ja kui lüüside teema on planeeringus sees, tuleb sellega projekteerimisel arvestada.

Teemapüstitus, kuidas korralikule põllumaale selline tootmiskompleks kavandatakse?

Täiendavalt arutatakse, et perspektiivse loomade arvuga on selles farmis loomi rohkem kui vallas inimesi, kas see keskkonda ei reosta, sest Hollandis ja Taanis tahetakse pigem farmides loomi vähendada aastaks 2035? Vastuseks, et Põhja-Pärnumaal ainult kaks suuremat farmi ongi.

---

¹ Täpsustav märkus 20.05.2024: Nurmesalu kinnistust põhjapoolsel teel toimub 25% planeeritavast digestaadi veost ning sõnniku väljavedu biogaasi käivitamisel ei kavandata. Tekkiva digestaadi vedu toimub suuremas mahus võrreldes tänase sõnnikuveo mahuga.

Biogaasijaama täpsustuseks, et perspektiivis on maailmas ikka suund, et farmi juures on biogaasijaam. Uiibo arvates peaks need jaamad hoopis elektrit tootma.

Kas alevile ei ole ikka liiga lähedal, sest alevis haiseb? Biogaasijaam aitabki selle vastu. Pikem arutlus lõhna teemal. Reaalses elus levib lõhn kaugemale kui aruande tekstis kirjutatud on. Lõhna ei hinnata lihtsalt ninaga. Selleks on oma mõõtmised, normid jms.

Viimasena laekunud kirja neljanda punkti osas anti arutelul vastus, et kruntide moodustamine ja maakasutuse sihtotstarvete määramine toimub planeeringualal asuvate katastriüksuste osas.

3.punkti osas vastas Reet Olev, et teedega tegeleb KOV-s Toomas Onts ja temaga tuleb arutada, mis edasi saab.

Agronest on vaja küsida transpordiskeemi täpsustamist, et millal veod aset leiavad?

Õiste vedude osas on Agronele info edastatud, kust tuli vastus, et seda teenust ostetakse sisse ja teenuseosutaja soovib öösel seda teha. Uutes lepingutes tuleb siiski Agronel sellel tähelepanu hoida, et öiseid vedusid ei toimuks.

Olev: planeeringu realiseerimise lepingusse saab kokku lepitud punktid sisse panna.

Probleemide puhul pöörduda KOV poole, kes annab info edasi planeerijale ja arendajale. Teede osas pole siiani kompromissi leitud. Veega probleemide puhul siiski KKA poole pöörduda. Omanikku võib ka teavitada ja KOV-i, kes siis teavitab KKA-d, kuid siis võib kuluda palju aega ning kuni keegi KKA-st tuleb, on probleem kadunud.

Kirjeldati ajaloos toimunud probleeme kraaviga ja need on ikka püsivad, et millal need korda tehakse? KKA saab vaid anda vastuse, mida on vaja teha, et olukord laheneks. Planeeritud lahendusega parendatakse olukorda.

Olev: dp ja ehitusprojektid vaatavad KKA üle ning saadab mittesobivusel tagasi. Avariolukorrad tuleb kirjeldada. KKA teeb järelevalvet. Sellised projektid saadetakse KKA-le kooskõlastamiseks.

Lahtvee: pärast planeeringut järgneb mitu etappi: ehitusluba ja siis veel keskkonna luba.

Edasi toimub dp ja ksh täiendamine ja tegeletakse ettepanekute ja arvamustega ning nendele seisukohad saadetakse kirjalikult. Kui vastus ei sobi, tuleb seda öelda ja tuleb leida uus kompromisslahendus. Teede küsimuses tuleb Uiiboga koos maha istuda, samuti peab KOV arutama tee teemat.

Tõstatub teema, kuidas põllumasinad veavad põllult teedele mustust, pori. Uiibo: jah tuleb sellele mõelda. Info edastatakse Agronele.

Kas olete 100% kindel, et ümbritsevate kaevude olukord jääb samaks?

Jah, oleme. Vee teemaga tegeletakse veel edasi. Lisaks kavandatakse tootmisse kaasata vihmavett. KSH aruandes on toodud välja kaevude seire, sh on Nurmenuku ja Tilga kaevud. Seired tehakse enne farmi laiendamist ning hakatakse seirama hiljem, kui farm juba töötab.

Kui mul juhtub vesi ära kaduma, siis kui kiiresti ma selle tagasi saan? Kes selle eest vastutab?

Steiger andis hinnangu, et probleeme ei teki ja järgneb seire.

Olev: kas vajadusel puurite siis uue sügavama kaevu?

Uiibo: eksperdid on vastanud, et tõenäoliselt probleeme ei teki.

Olev: kas ka veeanalüüse teeb Agrone, kui probleem tekib?

Uiibo: suuremate ettevõtete kaevud on sügavad ja probleeme pole olnud.

Lahtvee: Kompleksloasse paneb KKA seire nõuded kirja. Uut kaevu Massu tee kanti ei tule. Uus kaev tuleb 1 km kaugusele plan ala kirdenurka. Ol ol kaevud jäävad toimima.

Uiibo: uus kaev varuallikaks, kui ol ol midagi juhtub. Kui ümbruskonnas asuva kaevuga väljaspool plan ala midagi juhtub ja leitakse, et see on põhjustatud farmi tegevusest, siis tegeleb selle probleemiga Agrone.

Olev: kliima soojendamine mõjutab ka. Puurkaev siiski parem kui salvkaev.

Lahtvee: seire alati teema maavarakaevanduste puhul, kus tegu on tuhandete kuupmeetrite veega.

Kui suur ulatus seirele?

Lahtvee: Seire KSH aruandes kirjas.

Seires vaid väga lähedal asuvad kinnistud?

Lahtvee: Uuringu kohaselt on mõjuala vaid 270 m, seetõttu.

Otsused: arvamuse esitajatele saadetakse e-mailile seisukohad arvamustele, KOV ootab nendele tagasisidet; vajadusel lepatakse kokku, kuidas kompromissideni jõuda. Seisukohtade tabel läheb avalikult veebi üles.

Protokoll koostas: Merlin Kalle